

דברי מקץ - חנוכה ישראל רמה

ועלה, 'זאת עשו' היינו לעשות תשובה, זהו קחו מזמרת הארץ ותרגום מדמשנח בארעא, היינו תשובה שהיא מדמשנח בארעא, היינו בעולם הזה, באומרים ז"ל (אבות פ"ד מ"ז) יפה שעה אחת בתשובה בעולם הזה מכל חיי עולם הבא.

ובן יש לומר זהו מעט נרי ומעט דבש, היינו עניי תשובה, והיינו כדאיתא בשל"ה הקדוש פרשת תלך 'מעט נרי' מעט ילך להשתמש בו רק ההכרח כדי קיום העולם וכו', ע"ש. וכן יש לפרש 'מעט דבש' היינו למעט בתענוגי עולם רק ההכרח לקיום העולם, ודי למצין:

וזה שפירש רש"י כי יאמר אשר יאמר, והוקשה לרש"י כמזכר לעיל למה אמר 'כי', הו' ליה למימר מיד 'אשר יאמר', ומתוך לענמו 'כי משמש בלשון אם ואם משמש בלשון אשר' על כן נבחר לבחור בתורה כי במקום אשר כנ"ל, ודו"ק:

[אוצר החכמה]

אם כן אפוא (מג, יא). ופירש רש"י איה פה תקנה ועלה. זאת עשו קחו מזמרת הארץ, ופירש רש"י מתורגם מדמשנח בארעא וכו'. יש לומר דידוע אומרים ז"ל (סנהדרין ז, ג) כלו כל הקיץ והכל תלוי בתשובה, זהו אם כן אפוא איה פה תקנה

ומאמר אחד מרמזי חנוכה

[22817]

או יאמר קחו מזמרת הארץ בבליים (מג, יא). על דרך דאיתא בספר קדושת לוי על הכתוב (בזכרת 'צדק שומר') ובשירי דוד עבדך, וזה לשונו, כי הניגונים של העבודה וכן בעבודת הלויים לשורר הוא הנקרא 'אקטאווע' ויש מדרגה בתר מדרגה, היינו כמו שיש אהבה להצור צ"ה גבוה על גבוה, גם בחינת יראה גבוה על גבוה, כך הוא הניגונים, וזה פירוש ובשירי דוד עבדך וכו', ע"ן שם בליקוטים (ד"ה ובשירי).

ונקדים הנאמר בזמר של חנוכה, בני צינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים, וצנים לב, הנה כולל בכלן שלשה ענינים שונים בחוט המשולש יחד, א', 'צני צינה' היינו שבעה ימי הצנין הלא המה שבע ספירות שהם שבע מדות הקדושים כידוע. ב', 'ימי שמונה' היינו שמונת ימי חנוכה. ג', 'קבעו שיר ורננים' היינו הניגונים וחכמת הנגינה, כמוזן. ולכאורה מה שייכות שלשה ענינים אלו זה לזה.

ועל דרך זה יש לומר כאן, זהו שמרומז קחו מזמרת הארץ בכליכם, פי', 'מזמרת הארץ' היינו חכמת הנגינה כפירוש רש"י שמזמרין וכו', ור"ל 'קחו מזמרת הארץ'

והנה השייכות 'צני צינה' ו'ימי שמונה' כבר נאמר בספרים הק' (שלה"ק חושב"כ מקץ ויגש ויחי, חו"א בהג"ה ד"ה יש עוד; וע"ע במאור עינים, ישמח לב סוף מס' שבת), היות חנוכה שמונה יום כנגד שבע ספירות שבעה ימי הצנין והמקור ספירת צינה הרי שמונה עי"ש, אבל מהו השייכות שיר ורננים היינו הניגונים וחכמת הנגינה אל צני צינה שהם דברים גבוהים ורמים סודות נוראים כנ"ל.

הן חמת שאין שום דבר גשמי בעולם שאין לו שורש ברוחני למעלה כנודע (עי' שלה"ק בית נאמן ד"ה נמצא כל), ובפרט חכמת הנגינה היא ידוע ששרשה למעלה בקדושה גבוה מאוד מאוד, כנודע מעבודת הלויים במקדש בשירה ובזמרה בכנורות ובנבלים ובכלי שיר אין מספר בכל מיני חכמת הנגינה והמוזיק"א (ועי' בסידור הארז"ל בסוף תפלת שחרית), וכדאיתא בתיקוני זוהר הק' (תיקון יא כו, ב) דאית היכלא דלא מפתח אלא בנגינה, ובגין דא דוד המלך ע"ה מתקרב להי"א היכלא בנגינה וכו' עי"ש.

ובעבודת הקודש (חלק התכלית פ"י) וזה לשונו, בגין דנשמתא אחתהרת מלעילא ורגילה בניגונים ובשיר של מלאכי השרת והגלגלים, על כן בהיותה בגוף ושומעת נגון אז מולאה נחת רוח ונהנת כפי מה שהיתה רגילה בהיותה דבקה ביסודה, ומריצוי ההנאה והעריצות ראויה לשרות עליה רוח חלקים כפי הנהגתה ביסודה הראשון, עיין שם ובאור החמה על הזוהר הק' שמות (ד, ב), ובהקדמת ה"ר משה בופריי"ז ז"ל לספר היצירה.

וביערות דש (ח"צ דרוש ז) ז' לשונו, כל החכמות הם פרפראות ולורך לתורתינו, ומחכמת המוזיק"א אין לדבר, כי היא חכמת השיר וכו', ומה רב כחו של חכמה זו, אשר כל מלאכי מעלה וגלגלי שמים כולם ינגנו וישוררו כפי סדר טוב, הקולות וחלי קולות, וכולם יש להם שורש בחכמת חמת וכו', עי"ש.

היוצא לנו מכל זה שחכמת הנגינה שרשה גבוה מאוד מאוד כאמור, אבל מכל מקום יש לדעת השייכות שיש לה עם 'צני צינה' כנ"ל, הן חמת איתא בפרדס בערכי הכנויים (פרק יד ערך נגון) דנגון סודו בצינה עי"ש, חמנס הוא נריך ציחור.

ולבאר זה, נקדים המאמר רז"ל במדרש (במ"ר טו, יא; ילקוט מהלים, חרלד) ובגמרא (ערכין יג, ב), כינור של מקדש של שבעה נימין היה שנאמר (מהלים טו, יא) שובע שמחות, אל תיקרי 'שובע' אלא 'שבע', ואל ימות המשיח שמונה שנאמר (שם יב, א) למנחת על השמינית על נימא שמינית, של עולם הבא עשר שנאמר (שם נב, ד) עלי עשור, ואומר (שם לג, ג-ג) בנבל עשור זמרו לו שיר חדש וכו', עי"ש. משמע שאחד מן הדברים הפליאים שיהיה לעתיד ולימות המשיח, הוא זאת שיהיה כינור של שמונה נימין ועשור, ולכאורה הפליאה זו ודבר הגדול הזה אינו יודע מה הוא, הלא אנו רואין גם עכשיו כמה מיני כלי זמר בהרבה נימין עוד יותר מעשר, כגון הכלי זמר שנקרא 'הארף' וכדומה. גם להבין ענין המספר של הנימין אשר צעת הזאת בכוון שבעה נימין ולעתיד

זכוון שמונה נימין ועשר, מהו הענין המספר הזה.

והנה המהרש"א ז"ל (בחידושי אגדות שם ד"ה כינור) הרגיש בזה, ואמר היות צעולם הזה לפי יצירת שבעת ימי צראשית כל הקדושות הולכין בשבע וכו', זהו הענין שבעה נימין שצמקדש וכו' עי"ש. וכן בספר אוהב ישראל פרשת בהעלותך (ד"ה קח את הלויים) הרגיש גם כן בזה, והוא מפרש באופן אחר צדך נסתר, והקינור היוצא לנו משם הוא כך, כי בעת הזאת עד ימות המשיח הוא התנהגות המשכות השפעות העולמות על ידי שבעת ימי הצנין, היינו השבע מדות הקדושים מחסד ולמטה, כי עולם חסד יצנה (תהלים פט, ג), ולא נתגלה כי אם מחסד ולמטה, ולרמוז זה היה צנינור שהיו הלויים מנגינן בו שבעה נימין, לעורר המשכת השפע משבע מדות הקדושים כאמור. אמנם לימות המשיח יתעורר ויתגלה מדה השמינית מתחל לעילא, היינו עולם הצנינה עלמא דחירו לכולא בסוד אם הצנים שמחה (תהלים קיג, ט), ולרמוז זה יהיה לימות המשיח שמונה נימין - למנחם על השמינית, אמנם לעולם הצא אז יתגלה יותר, ושיגו עד צחינת כתר עליון, ולרמוז זה יהיה עשרה נימין צנינור הלויים נגד כל העשר קדושות וכו' עי"ש.

ויתבן שגם המהרש"א כוון לזה באמרו לפי יצירת שבעת ימי צראשית היינו שבעת ימי הצנין כאמור. אמנם הקושיא ראשונה עדיין במקומה עומדת, מהו הרצותא והדבר הגדול הזה שיהיה שמונה נימין או עשר כנ"ל.

ולחבין זה יש להקדים שתי הקדמות, אחת מחכמת הנגינה, שנית מחכמת אמת, והשורש הוא אחד כאמור לעיל וציערות דצש הנ"ל. ומתחלה נצוא אל ההקדמה מחכמת הנגינה, והוא, דידוע לחכמי הנגינה ומצואר מדברי המקובל אלקי הבעל משנת חסידים ז"ל בספר הון עשיר שלו על המשניות (יומא פ"ג מי"א ד"ה פרק), היות חכמת הנגינה והמוזיק"א חלצה עמודיה שבעה, היינו שהיא צנויה על שבע מדרגות הקול, מנמוך לגבוה ומגבוה לנמוך, ויותר משבע אין, היינו למשל כשהולך ועולה במדרגות קול הנגינה מנמוך לגבוה, אזי מאחת ועד שבע הם קולות משניין דא מדא, כל קול שמגביה הוא מין אחר לגמרי, וכשצא לקול דרגא השמינית הגבוה מכולם, הוא עצם וגוון חד עם הקול דרגא הראשונה הנמוכה מכולם שהתחיל בה, ואין הפרש ציניהם כלל, אלא שהם אקטאוועס חלוקים, זו אקטאווע גבוה וזו אקטאווע נמוכה.

ובן בהיפוך, כשהולך ויורד במדרגות קול הנגינה מגבוה לנמוך, אזי מאחת ועד שבע כל קול שהולך ויורד הוא מין אחר לגמרי, עד שיורד וצא לקול דרגא השמינית הנמוכה מכולם, הוא עצם וגוון חד עם הקול דרגא השמינית הגבוה מכולם שהתחיל בה, ואין הפרש ציניהם כלל, אלא שהם אקטאוועס חלוקים כנ"ל.

ולבן למשל שני אנשים מנגנים נגינה אחת, וזה תופס דרגא זו וחצירו דרגא גבוה ממנו, אזי אם השני דרגות המה מאחת ועד שבע, הם תרתי דסתרי אהדדי ומצלצלים את

אחזן השומע כידוע, אבל אם השני דרגות הם אחת והשמינית הם עריצים לאחזן השומע, מפני שהם ענם וגוון חד רק אקטאוועס חלוקים, זו אקטאווע גבוה וזו אקטאווע נמוכה, וצבת אחת הם עריצים לאחזן כי אחת הם כאמור.

ואמר על זה בצפר הון עשיר הנ"ל, וסימנך מה שאמר דוד המלך ע"ה ראש המשוררים למנצח על השמינית, היינו השני קולות אחת והשמינית שהם רחוקים זה מזה שמונה מעלות הם נקראים שמינית, וכשנשמע קולם צבת אחת הם עריצים למשמע אחזן, עיין שם צנינוי לשון קצת, וכל זה הוא ידוע ומוכן לכל חכמי הנגינה והמוזיק"א.

אמנם יש עוד דבר צוה, והוא, כי לא זו בחכמת הנגינה והמוזיק"א בלבד שהיא צנויה משבע מדרגות הקול ולא יותר, אלא כי אף אין כלל צמאיאות בעולם יותר משבע קולות, כי כל הקולות שבעולם מקול רעם ורעש גדול עד הקול הנמוך שצנמוך, כולם המה מכלל השבע מדרגות הקולות הללו לא יותר, אלא שהם אקטאוועס חלוקים גבוה על גבוה עד אין מספר, ולא זו שאין מציאות בעולם יותר משבע קולות, אלא אף אין שום תפיסה והשגה בשכל האנושי אפילו לצייר צמותו דרגא קול שמיני יותר משבע קולות, ודו"ק מאוד והבן זה.

בל"ל היוצא מהקדמה זו, א', שחכמת הנגינה היא צנויה על שבע מדרגות הקול ויותר אין, ובצפר הון עשיר הנ"ל אמר על

זה וסימנך שבעה קולות שאמר דוד המלך ע"ה על המים (מהלים כט, ג-ט) עי"ש. ב', השבע מדרגות הקול הם קולות משניין דא מדא, והקול דרגא השמינית הגבוה מכולם עם הקול דרגא הראשונה הנמוכה מכולם הם ענם וגוון חד, אלא שזו אקטאווע גבוה וזו אקטאווע נמוכה. יצא מהכלל זה עוד כלל ג', שהדרגא הגבוה מכולם הוא הנמוך מכולם והנמוך מכולם הוא הגבוה מכולם כאמור, ונקוט הני כללי צידך.

ועתה נבוא אל ההקדמה מחכמת אמת, ויצוהר על פי האמור לעיל מספר אוהב ישראל ועל פי הידוע מזוהר הק' ומספרים הק', והוא, א', הנה ידוע עולם חסד יצנה היינו שבעת ימי הצנין הלא המה שבע מדות הקדושים מחסד ולמטה שהעולם מתנהג בהם כנ"ל, והשבע מדות אלו הם נקראים 'צני צינה', והשמינית לעילא היינו מדת צינה היא אם הצנים כנודע. גם הם נקראים שבעה קולות, והשמינית מדת צינה נקראת קול גדול והיא קלא עילאה הכוללת שאר הקולות וממנה יצאו כולם, ועליה נאמר (שמות יט, טו) וקול שופר חזק מאוד, כמבואר בזוהר הק' וצאור החמה שם בצפרשת יתרו (פא, ב) על הכתוב (ב, טו) וכל העם רואים את הקולות עי"ש.

ב', הנה השבעה קולות אלו היינו השבע מדות הקדושים מחסד ולמטה שהעולם מתנהג בהם כנ"ל, יש בהם השגה בעולם הזה, והשמינית מדת צינה שהיא קלא עילאה לית ביה השגה בעולם הזה, כנודע מספרים הק' (עי' זוה"ק בראשית ל, א ובמק"מ שם; שער

מאמרי רש"י ע"ד זוה"ק בראשית א, ז) שהיא מדה דקיימה לשאלה ולא למנדע, כמו שנאמר (דברים כג, ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, וכמו שכתוב זוהר הק' הנ"ל שעליה נאמר וקול שופר חזק מאוד, היינו שאין זה השגה בעולם הזה, עד לימות המשיח שאז נאמר (ישעיה כז, יג) והיה ציוס ההוא יתקע בשופר גדול, והבן.

ג', הנה השבעה קולות היינו השבע מדות הקדושים בני צינה כנ"ל, כל מדה ומדה היא בחינה אחרת, מדה זו בחינת חסד ואהבה, ומדה זו בחינת גבורה ויראה וכן השאר כידוע, והשמינית קלא עילאה היינו מדת צינה עם הראשונה מדת מלכות הם בתואר וגוון חד בקוד כאמא כצתה (עפ"י יחזקאל טז, מד; ע"י זוה"ק ושלח קעג, ז ובמק"מ שם), אלא שהיא עלאה והיא תתאה בקוד אמא עלאה אמא תתאה ה"א עלאה ה"א תתאה וכיוצא בזה, כנודע זאת ומצואר בכמה מקומות זוהר הק', עי"ש, ודוק והבן כל זה כי עת לקצר.

ועתה נבוא אל הביאור ענייניו, ונחזור אל הכלל הראשון מחכמת הנגינה, היות חכמת הנגינה והמוזיק"א היא בנויה על שבע מדרגות הקול ויותר אין, וסימנך שבעה קולות שאמר דוד המלך ע"ה, אמר בכון שבע כי אין במציאות בעולם יותר משבעה קולות.

והיינו כדרך דאיתא בספר מאור עינים פרשת שמות (ד"ה בגמרא דסוטה) על ענין הממשכה, ותוכן הדברים כי יש שבעה מיני

מחשבות באדם לא יותר, וכל מיני המחשבות שבעולם שהם עד אין מספר, כולם הם כלולים ממין השבע מחשבות אלו, היינו או ממין אהבת ה' או יראת ה' והשאר משבעת ימי הבנין, או ממין אהבה ויראות אחרות והשאר, עי"ש.

ובבמו כן הוא בענין הקולות, כל מיני הקולות הנמצאים בעולם מחכמת הנגינה והמוזיק"א ומכל העולם הם כלולים משבע מדרגות הקול לא יותר, אלא שהם אקטאוועס חלוקים גבוה על גבוה עד אין מספר, והיינו כנגד ז' קלין עילאין, היינו שבעת ימי הבנין הלא המה שבע מדות הקדושים מחסד ולמטה שיש בהם השגה בעולם הזה, והיינו כדברי מהרש"א ז"ל הנ"ל לפי יצירת שבעת ימי בראשית כל הקדושות הולכין בשבע, ר"ל לפי שבעת ימי הבנין שהעולם מתנהג בהם ויש בהם השגה בעולם הזה כל הקדושות הולכין בשבע כנ"ל. והוא הענין השבע מיני מחשבות בעולם לא יותר, והוא הענין השבע מיני קולות בעולם לא יותר, היינו לפי שבעת ימי הבנין שהעולם מתנהג בהם כאמור.

והשתא יבוא על נכון, זהו שאמרו רז"ל כינור של מקדש של שבעה נימין היה וכו' ושל ימות המשיח שמונה וכו', פי', 'שבעה נימין' אין הכונה על מיתרי הכינור, כי מהו הרבותא של שבעה נימין או שמונה או עשר כנ"ל, אלא הפירוש שבעה נימין היינו השבע מדרגות הקול אשר חכמת הנגינה והמוזיק"א בנויה עליהם, והשמינית אין עכשיו בזמן הזה תפיסה והשגה אפילו לצייר במוחו דרגא קול שמינית בעולם כנ"ל.

והיינו כדברי המהרש"א ז"ל הנ"ל לפי
 יצירת שבעת ימי בראשית כל הקדושות
 הולכין בשבע, היינו כנגד שבעת ימי הבנין,
 ו' קלין עילאין בני צינה שיש בהם השגה
 בעולם הזה, והשמינית קלא עילאה מדת צינה
 היא קול שופר חזק מאוד שאין בה השגה
 בעולם הזה כנ"ל.

אמנם לימות המשיח שתתעורר קלא
 עילאה כמו שנאמר והיה ציוס ההוא יתקע
 בשופר גדול, ותתגלה מדה השמינית עולם
 הצינה עלמא דחירו בסוד אס הבנים שמחה,
 לעומת זה תתגלה דרגא קול שמינית בעולם
 ויהיה שיר חדש. זהו הפירוש של ימות
 המשיח שמונה שנאמר למנצח על השמינית
 על נימא שמינית' כאמור, ויהיה זאת באמת
 אחת מנפלאות הצורא שלא היתה מעת
 בריאת עולם עד ימות המשיח דרגא קול
 שמינית בעולם כנ"ל. וכן על דרך זה זהו
 הפירוש של עולם הבא עשר שנאמר צנצל
 עשור זמרו לו שיר חדש', כמבואר שם בספר
 אוהב ישראל הנ"ל.

והשתא אחי שפיר זהו הנאמר צפרדס
 דנגון סודו בצינה, היינו כאמור, והבן. וכן
 זהו החוט המשולש בזמר של חנוכה הנ"ל,
 א', 'בני צינה' היינו שבעת ימי הבנין ו' קלין
 עילאין, ב', 'ימי שמונה' היינו שמונת ימי
 חנוכה שהם כנגד בני צינה והמקור אס
 הבנים מדת צינה הרי שמונה כנ"ל, ג', 'קבעו
 שיר ורננים' היינו חכמת הנגינה שחלצה
 עמודיה שבעה על שבע מדרגות הקול כנגד
 ו' קלין עילאין בני צינה, ולעמיד יהיה למנצח
 על השמינית כנגד מדת צינה אס הבנים

שמחה כנ"ל, היינו שלשה עינים שונים
 והמקור אחד כאמור ודו"ק.

עתה נחזור אל הכלל השני מחכמת
 הנגינה, היות השבע מדרגות הקול הם קולות
 משניין דא מדא, והקול דרגא השמינית
 הגבוה מכולם עם הקול דרגא הראשונה
 הנמוכה מכולם הם עצם וגוון חד, אלא שזו
 אקטאווע גבוה וזו אקטאווע נמוכה, היינו
 כנגד שבעת ימי הבנין ו' קלין עילאין - הלא
 המה שבע מדות הקדושות שכל מדה ומדה
 היא בחינה אחרת כנ"ל, והשמינית מדת צינה
 עם הראשונה מדת מלכות הם בתואר וגוון
 חד בסוד כאמא כבחה, אלא שהיא בחינה
 עלאה והיא בחינה תתאה, בסוד אמא עלאה
 אמא תתאה ה"א עלאה ה"א תתאה כנ"ל,
 והיינו ממש כאמור ודו"ק. כלל היוצא לנו
 מזה, המדה שמינית צינה והראשונה מלכות
 הם בתואר וגוון אחת כאמור.

ובזה יבואר הפלוגמא דבית שמאי ובית
 הלל בנר חנוכה (שבת כא, ב), דבית שמאי
 אומרים יום ראשון מדליק שמונה וכו' ובית
 הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת וכו',
 היינו על דרך דאיתא בליקוטי תורה מהאר"י
 ז"ל צפרשת תלא (טעמי המלות, מלות אחת) על
 הפלוגמא דבית שמאי ובית הלל (צ"ק נד, א)
 צפסוק (דברים כג, יט) גם שניהם עיין שם
 לדרכו בקודש, והיוצא לנו משם לעניינינו הוא
 זאת, אשר שמאי והלל כל אחד דיבר כפי
 הבחינה שהוא נאחז בה, כי שמאי היה
 מבחינת אמא עלאה צינה, והלל היה מבחינת
 אמא תתאה מלכות, שכן 'הלל' עולה מספר
 ס"ה כמנין 'אדני', היינו דינא דמלכותא, וכל

אחד ואחד דיצר לפי מקומו ואלו ואלו דצרי
אלקים חיים עי"ש.

והנה כבר אמור לעיל אשר שמונת ימי
חנוכה הם כנגד השבע מדות בני צינה
והמקור מדת צינה הרי שמונה עי"ש, זהו
דצית שמאי וצית הלל כל אחד דיצר כפי
הצחינה שהוא נאחז בה, 'צית שמאי' אומרים
יום ראשון מדליק שמונה, היינו כנגד מדה
השמינית מדת צינה שהוא נאחז בה, 'וצית
הלל' אומרים יום ראשון מדליק אחת' היינו
כנגד מדה הראשונה מדת מלכות שהוא נאחז
בה כנ"ל, והמדה זו נקראת 'אחת', אחת היא
לאמה כמו שאמרו בזוהר הק' (בשלח נב, ב)
עי"ש, זהו שאמרו 'מדליק אחת' כאמור, וכל
אחד ואחד דיצר לפי מקומו ושרשו, וכולה
חד, כי המדה השמינית והראשונה הם צחור
וגוון חד כנ"ל.

ולפי זה החוט המשולש הנ"ל הוא כך,
'בני צינה, ימי שמונה, קבעו שיר ורננים' עם
הפלוגתא דצית שמאי וצית הלל, לא הרי זה
כהרי זה, הלא השוה שבהן הדרגה השמינית
עם הראשונה הם אחת כאמור ודו"ק והבן.

ועתה נחזור אל הכלל השלישי מחכמת
הנגינה, שהדרגה הגבוהה מכולם הוא הנמוך
מכולם והנמוך מכולם הוא הגבוה מכולם
עי"ש, זהו שאמר הלל (ויק"ר פרשה א, ה)
השפילתי היא הגבהתי הגבהתי היא השפילתי,
כמוזן וכמבואר בדברינו בכללים (אות ה עמ'
שיט) עיין שם והבן.

גם יוצן בזה מאמר אחד בסיפור הרב
ז"ל על הכתוב (מלהים עג, יח) צרוך ה' עושה

נפלאות לצדו וכו', וזה לשונו, כלל הידוע בכל
מקום, שכל הגבוה גבוה צמעה יותר, יותר
יוכל להשפיל את עצמו למטה מטה ביותר,
וכל שאינו גבוה כל כך לא יוכל לירד למטה
כל כך, עיין שם לדרכו בקודש.

היינו כמו שאנו רואין בחכמת הנגינה,
למשל כשהולך ועולה במדרגות הנגינה
מלמטה למעלה, אזי בכל שבע המדרגות
שהולך ועולה אין בהם כל השפלה אל הדרגה
שלמטה הימנו, אך ורק כשצא אל הדרגה קול
נגינה השמינית הגבוהה גבוה מכולם, הוא שוה
ממש בגוון חד עם הדרגה קול נגינה
הראשונה השפלה ונמוכה מכולם, הרי שכל
הגבוה גבוה צמעה יותר, יותר יוכל להשפיל
את עצמו למטה מטה ביותר כאמור.

ובזה ימתק מאוד הכתוב (במדבר יב, ג)
והאיש משה עניו מאוד מכל האדם, כי לפי
שהיה גבוה מכל אדם היה עניו מכל אדם
כנ"ל, ודו"ק והבן.

ובן גם כן יוצן בזה הכתוב (משלי כד, טו)
שבע יפול נדיק וקם, ולכאורה אינו מובן מהו
זכוון שבע דווקא, אלא היינו כמו בחכמת
הנגינה למשל כשהולך ויורד בשבע מדרגות
קול הנגינה מגבוה לנמוך אזי עד שבע הוא
הולך ונמוך, וכרגע שצא לירד אל השמינית
מיד הוא קם ועומד על המדרגה הראשונה
הגבוהה שהיה בו צחלה, ונמצא מחותמיה
לצחר לצחר מסוקיתיה קם כולא כחדא,
ההיפוך ממה שנאמר בחורבן עיין שם במדרש
(איכ"ר ב, ב) על הכתוב (איכה ג, א) השליך
משמים ארץ, זהו זכוון 'שבע יפול וקם'
כאמור ודו"ק.

ואגב יש לומר עוד שצד יפול לדיק
וקס, על פי האמור שם בספר מאור עינים
הנ"ל, והקיצור הצריך לעניינינו כאן זה לשונו,
כי יש שצד מיי מחשבות בלדס ולא יותר,
למשל שיש כמה מיי מחשבות שהן מבחינת
אהבה, ויש בהן אהבות רעות הנפולים
ממקורם, וכשצד לו המחשבה מאהבה
הנפולה, יקח את האהבה לאהבת הצורא,
ואזי יש תקומה להמחשבה הנפולה ההיא,
וכן צד השצד מיי מחשבות, כגון יראות
אחרות והתפארות וניצות והשאר משצעת
מיי ימי הצנין.

ופירש צד הכחוצ (משלי יט, כא) רבות
מחשבות בלד איש ועלת ה' היא תקום, פי',
כי הרבה מחשבות צאין צמות האדם צכל
יום, ושמא תאמר שצאין לצלצל אותך, לכך
אמר כי 'עלת ה' היא ש'היא תקום'
מנפילתה, שעל ידי זה המחשבה תצא לצחינת
צירור וכו' עי"ש.

וזדו הפירוש 'שצד יפול לדיק' היינו
שלפעמים הצדיק נפל צחיזה מחשבה זרה
מהשצד מיי מחשבות הנפולים הנ"ל, והוא

כדי 'וקס', שעל ידי זה המחשבה ההיא תקום
מנפילתה הנ"ל, והצן.

נחזור לעניינינו אל חכמת הנגינה,
והכלל העולה מדברינו שחכמת הנגינה
שרשה וסודה גבוה מאוד מאוד והיא צורך
לתורתנו הקדושה הנ"ל, וצד נבוא אל
ציאור הפסוק מפרשה זו שהתחלנו צו, זהו
קחו מזמרת הארץ צכליכם, פי', 'מזמרת
הארץ' היינו חכמת הנגינה כפירוש רש"י
שמזמרין וכו', ור"ל 'קחו מזמרת הארץ'
היינו ליקח רמיזא דחכמתא לעבודת הצורא
מחכמת הנגינה, היינו צכל דברינו הנאמרים.

וגם לידוע (זה"ק רע"מ נשא קצב, א) הכל
תלוי בתשובה, זהו 'קחו מזמרת' ותרגם
אונקלוס מדמשצח צארעא, היינו תשובה
שהיא מדמשצח צארעא דווקא, שיפה שעה
אחת בתשובה בעולם הזה מכל חיי עולם
הצא (אבות פ"ד מ"ז) כנזכר לעיל עי"ש. וזהו
פירוש הכחוצ (מלכים צ' ג, טו) ועתה
קחו לי מנגן וכו', וידוע (צ"ר כא, ו) אין
'עתה' אלא תשובה, היינו כאמור, ודו"ק
היטב היטב צכל דברינו הנאמרים והצן:

ומאמר אחד מרמזי ראש השנה

שצורות היינו תלי נגינות צמדת הרום
מהדרגא שלפניה, והנגינות שלימות צמדת
הרום הם נגינות של שמחה, והתלי נגינות
צמדת הרום הם נגינות של תוגה, כנודע
זאת ומוצן לחכמי הנגינה.

או יאמר קחו מזמרת הארץ צדרך
הנ"ל וצאופן אחר. והוא, דהנה עוד
ידוע לחכמי הנגינה אשר חכמת הנגינה
והמוזיקא היא צנויה מן נגינות שלימות
צמדת הרום מהדרגא שלפניה ומן נגינות